

30.1.2007

Dnro TAS 495/2007

Sisäasiainministeriö
PL 26
00023 VALTIONEUVOSTO

Sisäasiainministeriön maahanmuutto-osasto
(maahanmuutto-osasto@intermin.fi)

SISÄASIAINMINISTERIÖ

01.02.2008

INRIKESMINISTERIET

SMO90:00/2006

LAUSUNTO HALLITUKSEN ESITYKSESTÄ LAIKSI ULKOMAALAISLAIN
MUUTTAMISESTA KOSKIEN VÄHIMMÄISVAATIMUKSIA PAKOLAISASEMAN
MYÖNTÄMISTÄ JA POISTAMISTA KOSKEVISSA MENETTELYISSÄ

Sisäasiainministeriö on pyytänyt tasa-arvovaltuutetulta lausuntoa hallituksen esityksestä, jolla saatettaisiin kansallisesti voimaan niin kutsuttu turvapaikkadirektiivi (2005/85/EY). Tarkoituksena on ottaa kaikissa jäsenvaltioissa käyttöön vähimmäisvaatimukset, joita sovellettaisiin pakolaisaseman myöntämistä ja poistamista koskevilla menettelyillä.

Tasa-arvovaltuutettu tarkastelee yllä mainittua esitystä vain sukupuolten välisen tasa-arvon kannalta ja esittää lausuntonaan lyhyesti seuraavan:

Turvapaikkadirektiivin 13 artiklan 1 kohdassa edellytetään, että henkilökohtaisessa puhuttelussa ei yleensä saa olla läsnä perheenjäseniä, ellei tämä ole välttämätöntä asianmukaisen tutkinnan kannalta. Tämän mukaisesti ulkomaalaislain 97 a §:n turvapaikkapuhuttelua koskevaan säännökseen esitetään lisättäväksi tätä koskeva nimenomainen säännös. Hallituksen esityksen mukaan Suomessa on vakiintuneesti noudatettu tällaista käytäntöä. Turvapaikkaohjeessa korostetaan, että avio- tai avoparin hakiessa kansainvälistä suojelua kumpaakin puolisoa on kuultava erikseen ja yksilöllisesti. Kuten hallituksen esityksessä todetaan, puolisoilla voi olla hakemuksilleen itsenäisiä perusteita (esimerkiksi toisen puolison kokema seksuaalinen väkivalta), joiden ei haluta tulevan toisen puolison tietoon. Tasa-arvovaltuutettu pitää perusteltuna sitä, että ulkomaalaislakiin lisätään nimenomainen säännös siitä, ettei henkilökohtaisessa puhuttelussa yleensä saa olla läsnä perheenjäseniä.

Hallituksen esityksen mukaan puolisoilta tiedustellaan turvapaikkapuhuttelussa, haluavatko he erilliset päätökset, jotka heille tarvittaessa

annetaan. Tasa-arvovaltuutetun käsityksen mukaan sekä tasa-arvoon että yksilöiden suojeluun liittyvät näkökohdat saattaisivat puoltaa sitä, että lähtökohtana olisi erillisten päätösten antaminen puolisoille.

Turvapaikkadirektiivin 13 artiklan 2 kohdan mukaan henkilökohtainen puhuttelu on järjestettävä olosuhteissa, joissa voidaan taata asianmukainen luottamuksellisuus. Saman artiklan 3 kohdassa puolestaan edellytetään jäsenvaltioiden varmistavan asianmukaisin toimenpitein, että henkilökohtaiset puhuttelut suoritetaan olosuhteissa, joissa hakijat voivat esittää hakemuksensa perusteet kattavasti. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi saman artiklakohtaan a- ja b-alakohdissa asetetaan tiettyjä vaatimuksia sekä puhuttelun suorittajalle että tulkitille. Direktiivin mukaan puhuttelun suorittajan tulee olla riittävän pätevä ottamaan huomioon hakemukseen liittyvät yleiset ja henkilökohtaiset olosuhteet, muun muassa hakijan kulttuuritaustan ja haavoittuvaisen aseman. Tasa-arvovaltuutettu katsoo, että turvapaikkahakemuksen perusteiden kattava esittäminen saattaa edellyttää myös hakijan sukupuolen huomioon ottamista, ja tämä voi asettaa vaatimuksia esimerkiksi puhuttelun suorittajan ja tulkin sukupuolelle.

Tasa-arvovaltuutettu

Pirkko Mäkinen

Ylitarkastaja

Anja Nummijärvi